

TÜRKİYE’DE İÇ TURİZM KAVRAMI ve İÇ TURİZMDE ÖNEMLİ BİR DESTİNASYON OLAN AYVALIK’TA MÜŞTERİ ARZ VE TALEBİNE YÖNELİK AMPİRİK BİR ARAŞTIRMA IŞIĞINDA GELİŞTİRME STRATEJİLERİ

Improvement Strategies In Light Of An Empiric Study Of Domestic Tourism In Turkey And Consumers’ Supply And Demand In Ayvalik Which Is An Important Destination In Domestic Tourism

Türkiye’de
İç Turizm
Kavramı

Ayhan GÖKDENİZ*

Yakup DİNÇ**

Nuran Akşit AŞIK***

216

Levent MÜNGER****

Hayri TAŞKIR*****

ÖZ

Problem Durumu: İç turizme gereken önemin verilmemesinin olumsuz sonuçlarının belirginleşmesi, konunun daha çok gündeme gelmesine neden olmuş, acenta ve otellerin çabaları ile vatandaşlar bayram ve tatillerde seyahat olanaklarından yararlanmaya başlamıştır. Ama yine de ülkemizde iç turizme katılabilecek daha büyük bir kitle bulunmaktadır. Daha fazla kişinin seyahat edip kendi kültürünü tanıması ülkeyi her açıdan daha iyi seviyelere taşıyacaktır. Bu amaca ulaşabilmek için iç turizm konusunda tüm sektörün daha koordineli bir şekilde uzun vadeyi gözeterek çalışması gerekmektedir.

Araştırmanın Amacı: Ulusal anlamda iç turizmde önemli bir turistik marka imajına sahip Ayvalık’ta iç turizm potansiyeli ile ilgili taraflar (arz ve talep edenler-konaklama işletme sahipleri ve yerli turistler) üzerinde ampirik bir araştırma yapılarak, sonuçları çalışmada değerlendirilmiştir.

Yöntem: Bu örneklemede; arz ve talep yönünden geniş kapsamlı bir araştırma öngörülmüş ve yörede iç turizm potansiyelinin yeniden canlandırılması için yeni stratejiler ortaya çıkarılmıştır. Ayrıca, çalışmada; turistik ürün geliştirme ve çeşitlendirme sürecinde Ayvalık’ın mevcut turizm değerlerine ve müşteri profiline atıfta bulunularak bu dokunun yeni ürünlerle desteklenmesi üzerinde durulmuştur.

Bulgular ve Sonuçlar: İç turizmde önemli bir destinasyon olan Ayvalık’ta iç turizmle ilgili yaptığımız araştırma sonucunda; turistik ürünü arz ve talep edenler arasında ciddi farklılıklar tespit edilmiştir. Örneğin turistik ürünü arz edenler; önemli sorunları “eğitimli personel eksikliği, sezonun kısa olması, alt yapı sorunları ve bir turizm çatı örgütü eksikliği” olarak belirlemiştir. Turistik ürünü talep edenler ise; “yeteri kadar 4-5 yıldızlı otel olmaması, eğlence vb. hizmetlerin yetersiz olması ve yöreye ulaşım kolaylıklarının sağlanmaması” olarak belirlemiştir.

Öneriler: Araştırma sonuçları çerçevesinde belirlediğimiz öneriler ise; yörenin daha çok tanıtımının yapılması, bir turizm çatı örgütünün kurulması, eğitilmiş kalifiye personel istihdamının sağlanması ve alt yapı yatırımlarına öncelik verilmesi noktalarında toplanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Türkiye’de İç Turizm Kavramı, Ayvalık’ta Müşteri Arz ve Talebine Yönelik Ampirik Araştırma ve Geliştirme Stratejileri.

ABSTRACT

Problem Statement: The matter has become more pronounced because of the the adverse effects stem from not giving the necessary importance to domestic tourism. Thus, society has begun to facilitate from the travel and accomodation opportunities on holidays and at festivals. But there is a greater mass to include domestic tourism in our country. More people travelling around and getting

* Yrd. Doç. Dr., Balıkesir Üniversitesi Ayvalık Meslek Yüksekokulu

** Yrd. Doç. Dr., Balıkesir Üniversitesi Ayvalık Meslek Yüksekokulu

*** Yrd. Doç. Dr., Balıkesir Üniversitesi Ayvalık Meslek Yüksekokulu

**** Öğr. Gör., Balıkesir Üniversitesi Ayvalık Meslek Yüksekokulu

***** Öğr. Gör., Balıkesir Üniversitesi Ayvalık Meslek Yüksekokulu

know their own culture means higher levels for a country. To reach this aim, the sector is supposed to study more coordinated and planned for a long term.

Purpose of the Study: Here, the empiric study has been carried on relevant parts (supply and demand parts – the owners of accomodation enterprises and domestic tourists) related to domestic tourism in Ayvalık which has an outstanding touristic label image in the national sense and the results of the study have been assessed.

Method: In this sampling; wide ranging study has been foreseen and new strategies are introduced to refresh the domestic tourism potential locally. Also, the reinforcement of the structure of the region with new attitude studies is specifically mentioned while discussing the tourism properties and consumer profile of Ayvalık in the process of both development and diversification of touristic products.

Findings and Results: As a result of the study about Ayvalık which is an important destination for domestic tourism, serious differences are noticed among the supply and demand parts of touristic services. For instance; the problems of supply part are problems lack of educated staff, shortness of the season, infrastructure problems and the lack of tourism corporation organization. The problems of the demand part are not being enough hotels with 4-5 star, recreation facilities and transportation problems.

Recommendations: The proposals we determine in this study context are the more presentation of the region, the corporation of a touristic organization, to provide educated qualified staff and to give priority to the infrastructure problems.

Key Words: Domestic Tourism Concept in Turkey, Consumer Supply and Demand in Ayvalık Oriented Empiric Study and Improvement Strategies

1. GİRİŞ

20. yüzyılın ikinci yarısında ortaya çıkan ekonomik, sosyal, kültürel, çevresel ve psikolojik değişmeler; alışkanlıklar ve ihtiyaçlar üzerinde büyük etkiler yaratmış; bunun sonucu olarak uluslar arası düzeyde yaygın bir turizm hareketi doğmuştur. Böylece, turizm olgusu günümüzde ulaştığı boyutlar sayesinde, sanayileşme veya uluslararası ticaret gibi önemli ve sürekli bir sektör özelliğine sahip olmuştur. Bu nitelik dünyada turizme yönelik ulusal ilgiyi arttırmış; turizmden beklentileri olan ülkeleri bu endüstrinin geliştirilmesine yöneltmiştir. Dövizin turizm yoluyla elde edilmesine yönelik faaliyetler, bu sektörün milli ekonomide önem kazanması sonucunu doğurmuştur. Turizmin özellikle gelişmekte olan ülkelerin ödemeler dengesine yaptığı olumlu katkı, ekonomik yönden turizmin yararlarının en önemli göstergesi olmuştur (*Bayer,1992*). Turizm, çoğu gelişmekte olan ülkelerde; döviz kazandırıcı özelliği nedeniyle, dış ticaretin ve sanayinin finansmanında en etkili alternatiflerden birisi olarak dikkati çekmektedir.

Türkiye’de turizm sektörünün yapısal değişimi ve gelişiminin hızlanması 1980’li yıllarda başlamıştır. Yapı değişikliğinin temel nedeni, bu yıllarda kitle turizmi için gerekli özel turizm altyapısının ve uygun turizm üstyapısının oluşturulmasıdır. Elde edilen ekonomik veriler, turizmin Türkiye ekonomisini etkileyen bir sektör olmaya başladığını göstermektedir. Uzun yıllar, kitle turizmi pazarına giremeyen Türkiye, son on yıldır bir yapı değişikliği içindedir. Yapı değişikliği, turizm sektörünün çalışma biçim ve koşullarının uluslararası standartlara uyum göstermeye başlaması biçimindedir (*Yarcan,1994*).

Türkiye’de turizmin gelişme süreci incelendiğinde; gerek kamu gerek özel sektör çabalarının çoğunlukla dış turizme yönelik olarak gerçekleştirildiği görülmektedir. Geçmişte turizm yatırımları genellikle dış talebe yanıt verecek biçimde yapılmıştır. Bugüne kadar dış turizmi esas alan ülkemizde iç turizm hep bir can simidi ve kriz dönemlerinde kurtarıcı olarak görülmüştür (*Gökdeniz ve Dinç, 2004*). Ancak, iç turizmin geliştirilmemiş olmasının turizm üzerindeki olumsuz sonuçları ülkemizi olumsuz etkilemeye devam etmektedir.

2. Türkiye’de “İç Turizmle” İlgili Literatür Taraması

Günümüze kadar Türkiye’de değişik kurum / kuruluşlar ve akademisyenler tarafından iç turizm ile ilgili çeşitli bilimsel çalışmalar yapılmıştır. Bu çalışmalara kısaca değinmekte fayda vardır;

TÜRSAB AR-GE Departmanı tarafından 2007 yılında yapılan “Türkiye’nin Seyahat Pazarı” araştırması, Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından gerçekleştirilen “Türkiye Turizm Stratejisi-2023” adlı çalışma, 2004 yılında Balıkesir Üniversitesi, Bilimsel Araştırma Projeleri Birimi tarafından, “Balıkesir Yöresi’nde Yerli Turist Profili” araştırması, Turizm Yazarları ve Gazetecileri Derneği (2004) tarafından “Yerli Turist Neden Yabancı Turistlere Oranla Daha Az Tatile Çıkar” adlı araştırma, Özdemir, tarafından 1999 yılında yapılan “İç Turizm Değerlendirmesi” ile ilgili araştırma, Kültür ve Turizm Bakanlığı’nın 1997 yılında yaptığı “İç Turizm Pazarı” araştırması, Yaşar’ın (1996) “Ayvalık Yöresinde İç Turizmin Değerlendirilmesi ve Gelişmesi” üzerine yaptığı araştırma, Aşık’ın (1996), “Ayvalık Yöresindeki Turizm İşletmelerinin İşletmecilik Sorunları” üzerine yaptığı yüksek lisans çalışması ve Kozak’ın 1994 yılında “İç Turizm Hareketleri ve Geliştirilmesi İçin Çözüm Önerileri” isimli araştırması, Türkiye’de iç turizm ve geliştirilmesi ile ilgili belli başlı çalışmalar olarak literature girmiştir.

3. İç Turizmde Önemli Bir Destinasyon Olan Ayvalık’ta Müşteri Arz ve Talebine Yönelik Ampirik Bir Araştırma

3.1. Araştırmanın Amacı

Ülke turizminin gelişmesi ülkeye gelen yabancı turist sayısının artırılması kadar iç turizmin geliştirilmesine de bağlıdır. Ancak ülkemizin iç turizm bakımından istenen düzeyde geliştiğini ve turizmin yarattığı katma değer ülke sathına yayıldığı söylemek ne yazık ki mümkün değildir. Buradan hareketle gerçekleştirilen çalışmada, iç turizm açısından önemli bir cazibe merkezi olan Ayvalık yöresinin arz ve taleple ilgili mevcut durumun belirlenmesi hedeflenmiştir.

3.2. Araştırmanın Kapsamı

Bu çalışmada yapılacak olan uygulama; arz ve talep açısından Ayvalık yöresini kapsamaktadır.

Araştırmanın talep bakımından ana kütesini Ayvalık yöresine tatil amaçlı gelen tüm yerli turistler oluşturmaktadır. Yöreye gelen tüm yerli turistlere ulaşma imkânı olmadığından, örneklem olarak basit tesadüfi örnekleme kullanılmıştır.

İlgili anketin talep kısmı; yerli turistlere örneklemin tümünde uygulama şansı bulunmadığından yoğunluklu olarak Ayvalık (merkez), Küçükköy Beldesi ve Alibey (Cunda) Adası’nda yapılmıştır. İlgili anket çalışması yerli turistlerle yüze görüşülerek gerçekleştirilmiştir. Görüşme yapılan yerli turist sayısı 325 dir. İnceleme sonucunda 310 müşteri anketi değerlendirmeye alınmış, 15 anket değerlendirme dışı bırakılmıştır. Anket çalışması; 11-31 Ağustos 2008 tarih aralığında yapılmıştır.

Araştırmanın arz bakımından ana kütesini ise; Ayvalık yöresinde faaliyet gösteren tüm konaklama işletmeleri oluşturmaktadır. Araştırmanın arz ile ilgili anket çalışması, 7-24 Kasım 2008 tarih aralığında yapılmıştır. Çalışmanın sezon dışında yapılmış olması nedeniyle 161 konaklama işletmesinin açık olan 85 tanesine, anket soru formu gönderilmiş ve bunların 79 tanesi geri dönmüştür. Ancak, bu anketlerin 3’ü bilgilerin eksik olması nedeniyle değerlendirme dışı bırakılmış ve sonuçlar 76 konaklama işletmesi üzerinden değerlendirilmiştir. Arza yönelik anket çalışması da; Ayvalık (merkez) Küçükköy Beldesi ve Alibey (Cunda) Adası’ndaki turistik işletmeler üzerinde yapılmıştır. Soru formlarının geri dönüş oranı % 92’dir.

3.3. Verilerin Toplanması ve Analizi

Ayvalık yöresinde iç turizm potansiyelinin belirlenmesine yönelik olarak gerçekleştirilen bu araştırmada, anket yöntemi kullanılmıştır. Anket soruları hazırlanmadan önce daha önce yapılmış;(Türsab (2007), Türkiye Turizm Stratejisi-2023, Balıkesir Yöresinde Yerli Turist Profili Araştırması (2004), Özdemir (1999), Yaşar (1996) ve Aşık (1996) çalışmaları gözden geçirilmiş ve bu çalışmalarda kullanılan anket formları taranmak suretiyle arz ve talep için iki ayrı anket formu düzenlenmiştir. Arz anketinde toplam 20, talep anketinde ise; toplam 16 soru bulunmaktadır. Anketin ilgili gruba uygulanmasından önce, ankette yer alan her bir ifadenin araştırma amacına uygunluğu, anlaşılabilirliği ve yeterliliği konusunda gerekli değerlendirmeler yapılarak, sorular kolayca anlaşılabilir hale getirilmiştir. Anket soruları oluşturulduktan sonra, arz anketi için yaklaşık 10 yönetici, talep anketi içinde yaklaşık 20 kişi ile bir ön araştırma yapılmış, alınan cevaplara göre sorular gözden geçirilmiş ve yeniden tanzim edilmiştir

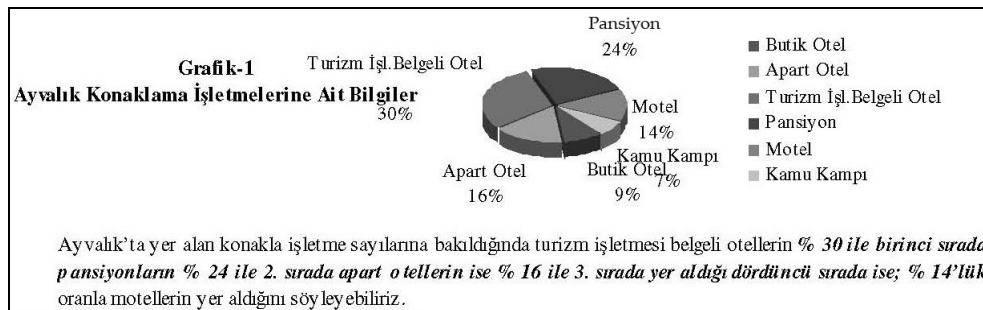
Verilerin toplanmasında kullanılan talep anketi soru formu toplam 11 kapalı uçlu ve 5 açık uçlu sorudan oluşmaktadır. Arz anketi ise; toplam 14 kapalı ve 6 açık uçlu soru içermektedir. Anket formunun ilk 4 sorusu işletmeye ait bilgilerden, sonraki sorular yörenin turizm arz yapısını ve sorunlarını sorgulayan sorulardan oluşmaktadır.

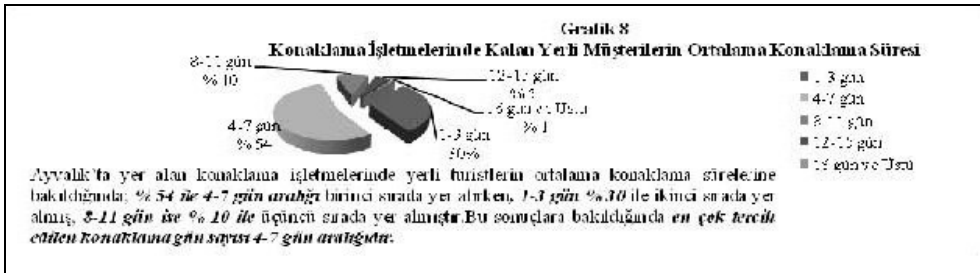
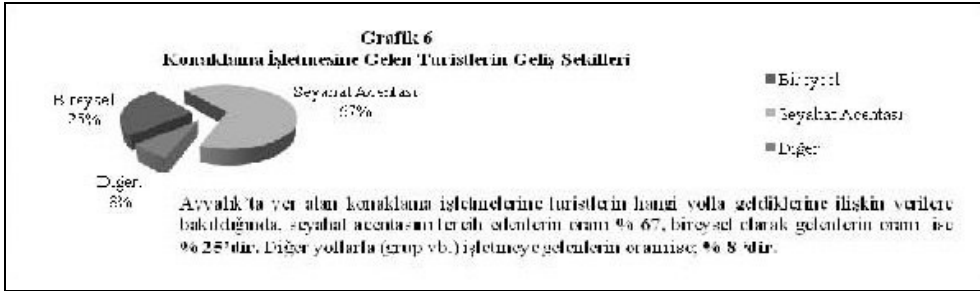
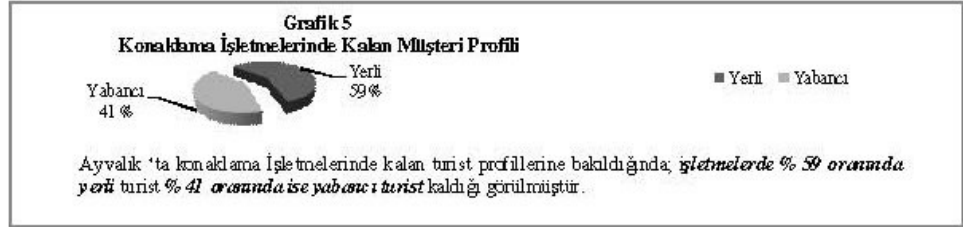
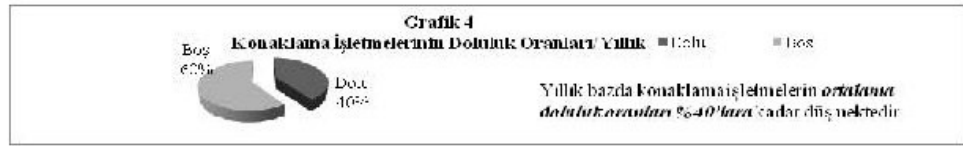
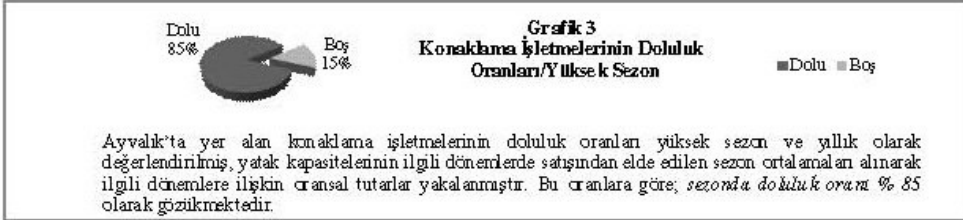
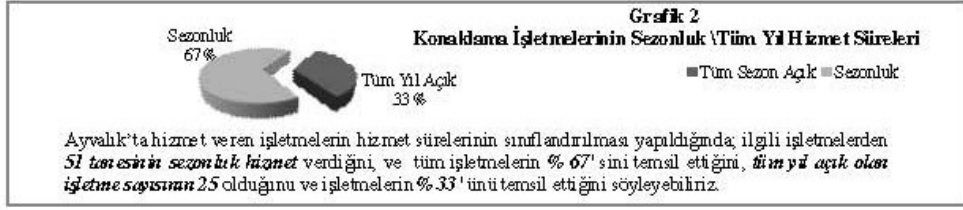
Talep anketinde ise; ilk 3 soru yerli turistlerin demografik özelliklerini tespit etmeye, sonraki sorular ise yerli turistlerin geliş amaçlarını, ulaşım araçlarını, konaklama sürelerini ve yörenin çekiciliklerini sorgulamaya yönelik olarak hazırlanmıştır. Her iki anket için de, sorular çoktan seçmeli, sıralama soruları ve açık uçlu olarak dizayn edilmiştir.

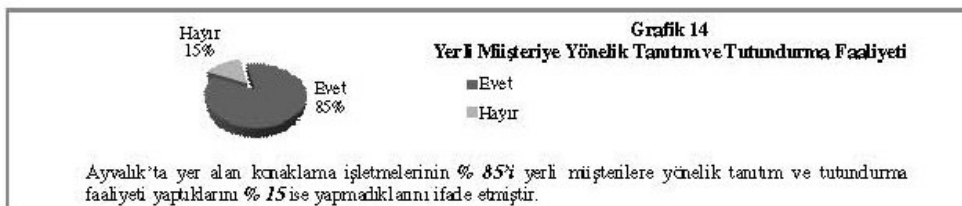
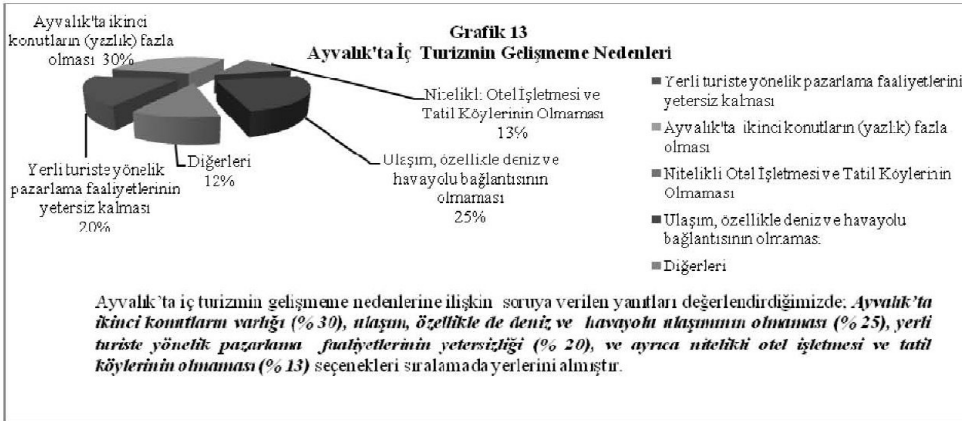
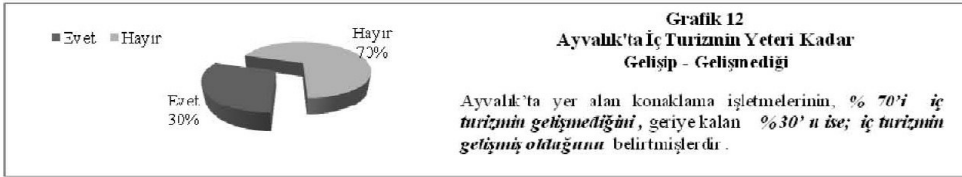
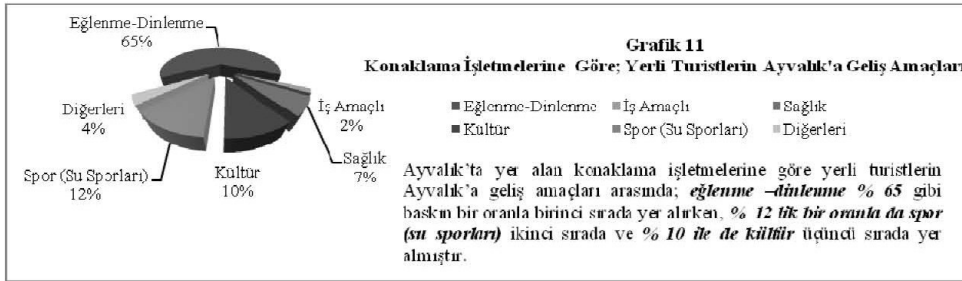
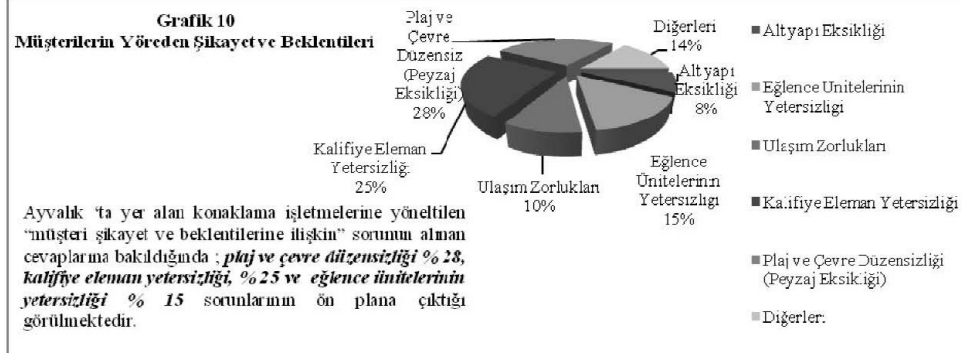
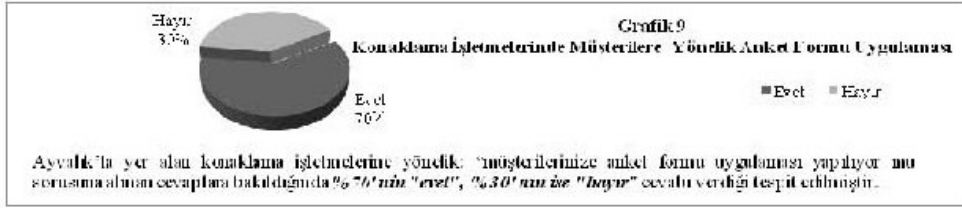
Verilerin değerlendirilmesi; SPSS 13.0 paket programı ile yapılmıştır. Anket sorularının güvenilirliği test edilmiş ve arza yönelik anketin güvenilirlik katsayısı Cronbach $\alpha = 0.93$, talebe yönelik anketin güvenilirlik katsayısı Cronbach $\alpha = 0.87$ bulunmuştur. Anlamlılık düzeyi $\alpha = 0,05$ olarak kabul edilmiştir. Toplanan veriler için veri tipine bağlı olarak frekans, yüzde, standart sapma, aritmetik ortalama ve karşılaştırmalı tablolar gibi tanımlayıcı istatistikler kullanılmıştır. Elde edilen sonuçlar grafik haline dönüştürülmüş ve yorumlanmıştır.

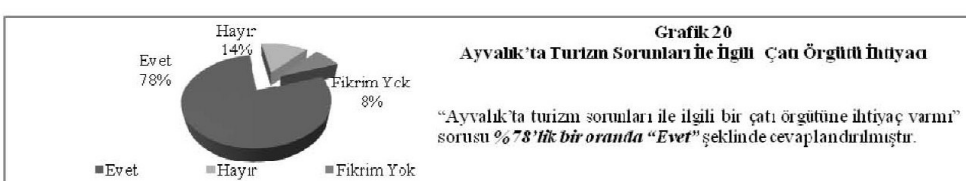
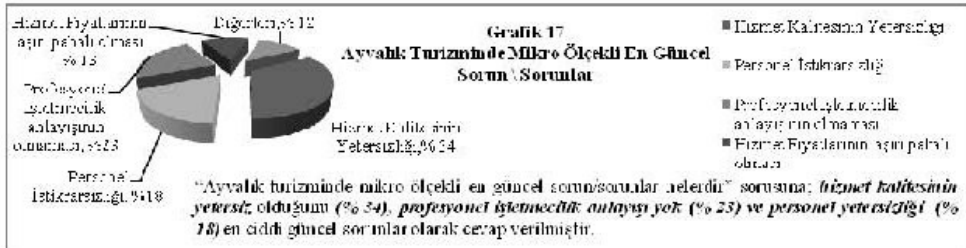
Çalışmanın sağlıklı veriler yaratması için, talep kısmı ile ilgili anket çalışması yüzyüze görüşülerek gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın Ayvalık İlçesi bağlamında arz ile ilgili kısmı ise; ilgili otel, motel, pansiyon vb. tesislere anket formlarının gönderilmesi sonucu ilgili yöneticilerin formları doldurması yoluyla yapılmıştır.

3.4 Ayvalık'ta İç Turizmle İlgili Turistik Konaklama İşletmeleri Üzerinde Yapılan Araştırma Sonuçları

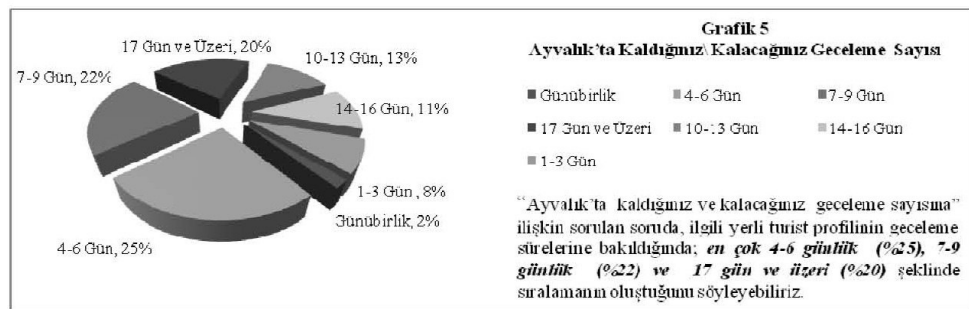
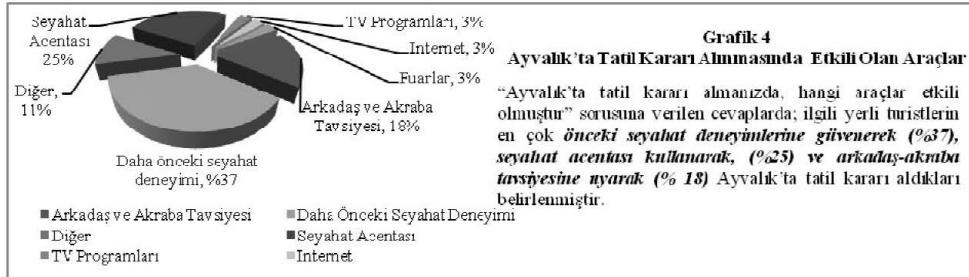
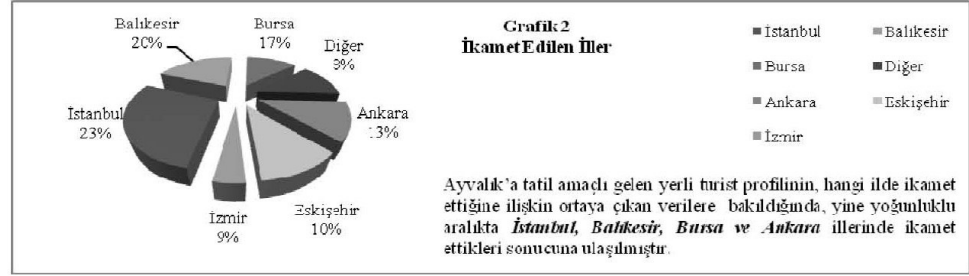

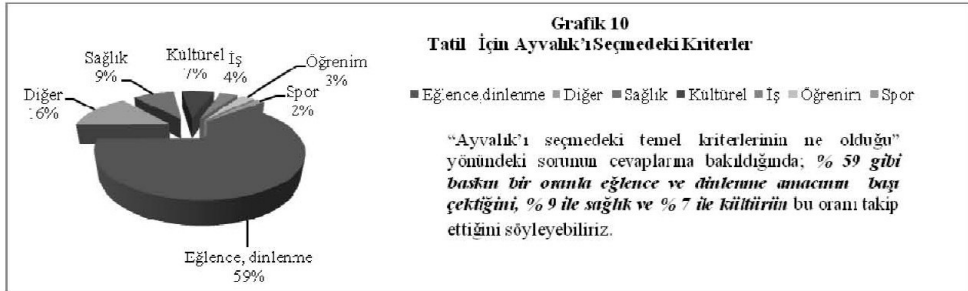
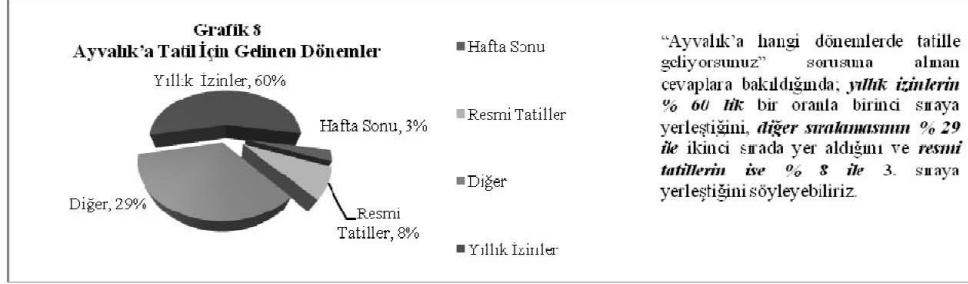
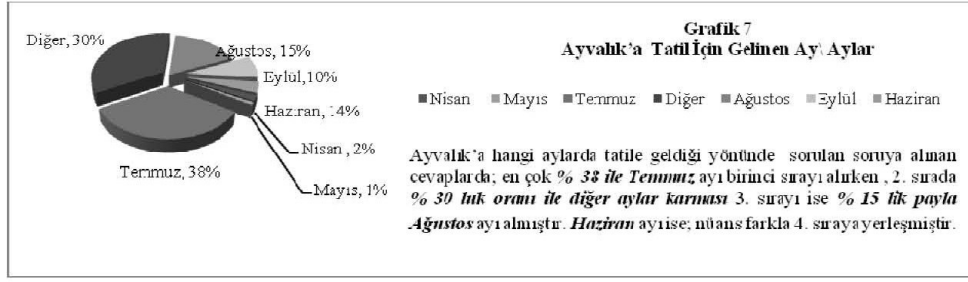

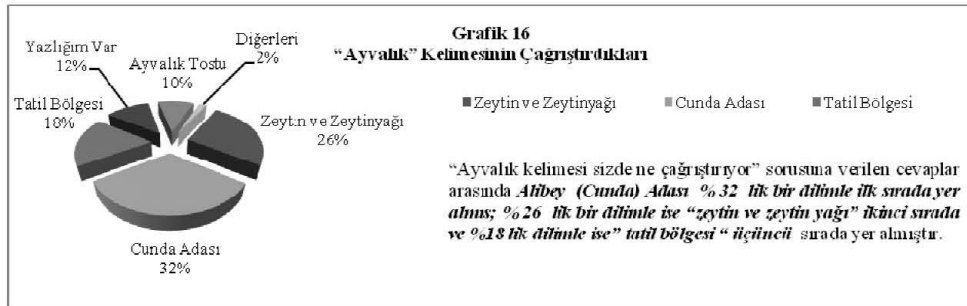
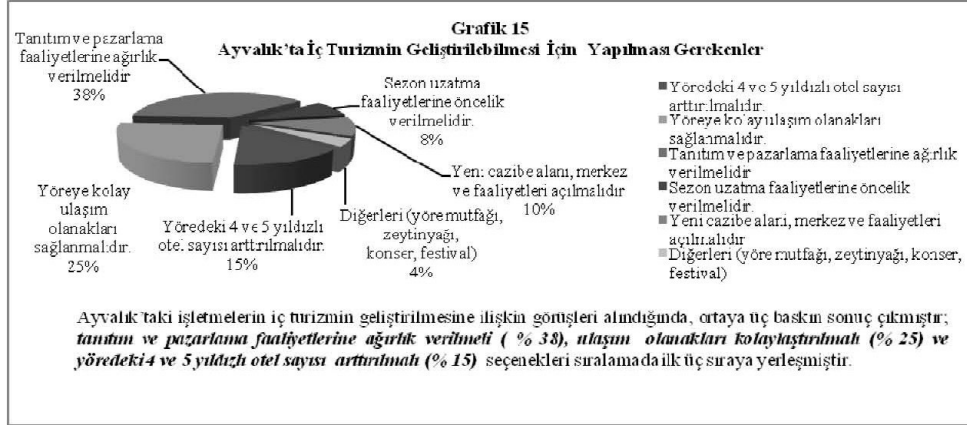
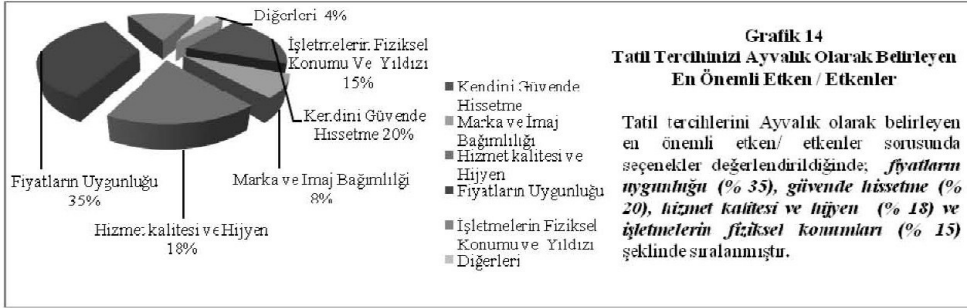
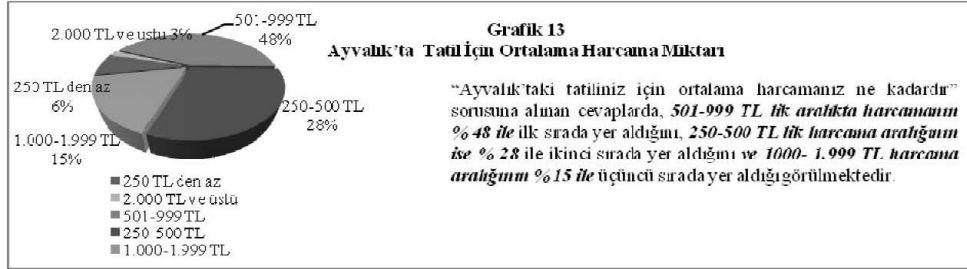
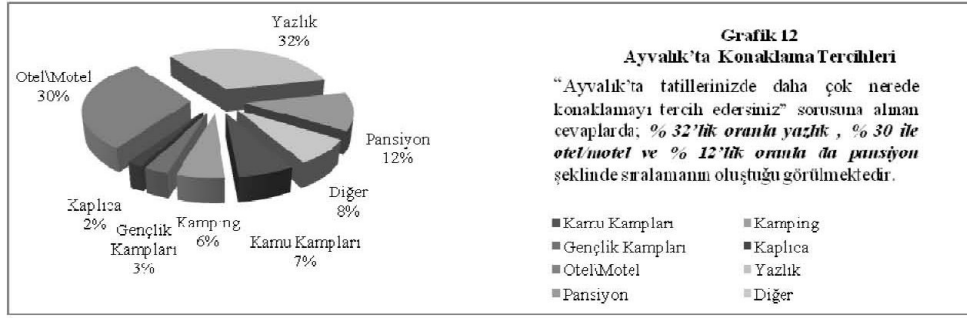

3.5. Ayrılık'ta İ Turizmle İlgili Müşteri Talebine Yönelik Araştırma Sonuçları

4.Sonuç ve Öneriler

Ayvalık’ta bir turizm potansiyeli olmasına rağmen turizm işletmelerinin hizmet kalitelerinin yetersiz olması en önemli sorun olarak belirlenmiştir. Ayrıca, Ayvalık içerisinde ve Alibey (Cunda) Adası’nda tarihi sokak ve evlerin geçmişi ve gelecek kuşaklara aktarılması konusunda ciddi sıkıntılar olduğu tespit edilmiştir. Bu nedenle, turizm sektörünü canlandırmak, yörenin turizm sezonunu uzatmak ve bunları yaparken de en çok ihtiyaç duyulan alt sektörlerde kalifiye elemanları yetiştirmek için yeni projeler hazırlanmalıdır.

Ayvalık’ta iç turizmin geliştirilmesi ile ilgili proje ve önerilerimiz şunlardır;

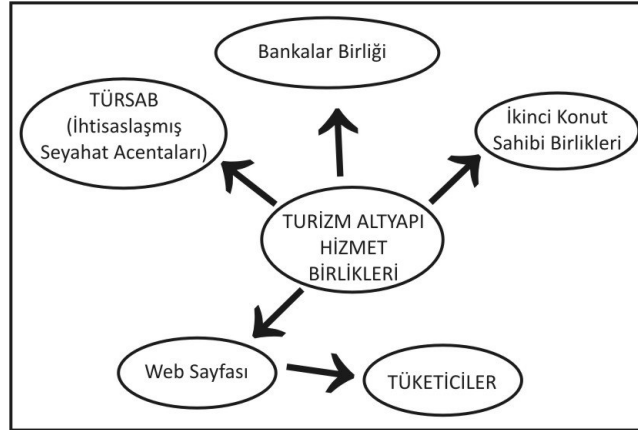
- Ayvalık’a mutlaka Kuşadası Aqua-park örneği işletmeler kazandırılmalıdır. Ayvalık, bu anlamda doğal su parklarına zaten sahiptir. Su aktivitesi bol olan Aqua-land veya Aqua-Park örnekleri ile Ayvalık daha çekici (cazibeli) bir destinasyon haline dönüştürülebilir.
- Küçükköy belde sınırları içinde olan Sarımsaklı Plajı, Antalya Beach Park örneğinde olduğu gibi bir dizi cafe, restoran, bar ve disco düzenlemeleri ile daha cazip hale getirilmeli ve müşterilerin eğlence ve gece aktiviteleri artırılmalıdır.
- Sarımsaklı Plajı (akşamüstü) panayır görüntüsünden kurtarılmalı ve seyyar satıcılar için toplu bir merkez oluşturulmalıdır. Ayrıca, plajın güvenliğini sağlamak amacıyla belediye öncülüğünde özel bir güvenlik ve kurtarma birimi oluşturulmalıdır.
- Turizm, bir disiplin olaydır. Plajda gündüz güneşlenmek ve dinlenmek isteyen turistler arasında dolaşan seyyar satıcılar mutlaka yasaklanmalıdır.
- Küçükköy belde sınırları içinde bina ve oteller için beyaz ve turquaz renk (Tunus-Monastır şehir örneğinde olduğu gibi) mutlaka özendirilmeli, görsel anlamda temizlik yapılmalıdır.
- Ayvalık yöresel el sanat ürünleri için merkezde mutlaka bir sokak düzenlemesi yapılıp, geceleri potansiyel turistler için Cunda alternatifi yaratılmalıdır. Böylelikle, Ayvalık merkezde de bir canlılık oluşturulacaktır.
- Zeytinyağlı Ayvalık yemekleri için yine merkezde belirlenen bir sokakta “mutfak atölyeleri” oluşturulmalı, hobisi olan potansiyel turistler bu sokaktaki atölyelerde rehber aşçılar tarafından eğitilmelidir.
- Ayvalık merkezden yat limanına kadar olan sahil bandı (yürüyüş yolları, banklar, çiçekler vb düzenlemeler) halka açık hale getirilmeli ve yolun karşı tarafında kalan mekânlar Midilli sahil düzenlemesi örneğinde olduğu gibi restoran, cafe, bar vb aktivite alanları ile işletilir hale getirilmelidir.
- Ayvalık’a gelen yerli ve yabancı turistlere yönelik, eski bir yağ fabrikası yaşanılır ve gezilir formata dönüştürülerek müze haline getirilmesi şehre yeni bir canlılık katacaktır.
- Edremit havalimanı inşaatının bitirilip, uluslararası charter seferlerine açılması gerekmektedir.
- Konaklama işletmelerinin hizmet standartlarını yükseltmesi gerekmektedir. Bunun tek yolu da eğitilmiş kalifiye personel istihdamıdır.
- Ayvalık’ta yer alan ikinci konutlarla ilgili sağlıklı ve rasyonel projeler hazırlanıp; bu konutların iç turizmde daha uzun süreli kullanılması sağlanmalıdır. Örneğin; ikinci konutlar yörede ihtisaslaşmış seyahat acentaları aracılığıyla iç ve dış potansiyel turistlere kiralanabilir.

- Ayvalık turizminde önemli bir yer işgal eden kamu kampları için de yine benzer projeler hayata geçirilmelidir. Örneğin; kamu kamplarından faydalanma süresi; sadece 2 ay gibi kısa bir süreyi içermemeli, uzun süreli bir turizm anlayışı ile sezonu uzatma çabaları çerçevesinde bu kamplar kullanılmalıdır.
- Ayvalık'ta bulunan doğal ve kültürel varlıkların korunması, bu değerlerin varlıklarını sürdürmeleri için yörede faaliyet gösteren turizm işletmeleri ve kamu kuruluşlarının sürdürülebilir turizm politikasını izlemeleri bir zorunluluk olmalıdır. Mavi bayraklı plaj sayısının artırılması, organik tarımın ön plana çıkartılması ve butik otel işletmeciliğinin özendirilmesi sağlanmalıdır.
- Bölge yatak kapasitesi, ev pansiyonculuğu ve butik otel işletmeciliği özendirilerek Kültür ve Turizm Bakanlığı aracılığıyla artırılmalıdır.
- Ayvalık'ta eski evlerin Safranbolu örneğinde olduğu gibi aslına uygun restore edilmesi ve Kültür ve Turizm Bakanlığı'ndan finansal kaynak sağlanması çalışmalarına hız verilmelidir. Ayrıca, restore edilen bazı konutlar yerli ve yabancı turistlerin ziyaretine açılmalıdır.

Turizmin önemli değerlerinden olan kültür ve doğa varlıklarının planlama, yönetim ve sunum eksikliklerinin turizm planlaması kapsamında değerlendirilmesi suretiyle bu alanların yönetiminde ve sunumunda Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın ve sektörün etkin katılımı sağlanmalıdır.

Tarihi kent dokularındaki ve yöresel kimlik taşıyan geleneksel küçük ölçekli yerleşmelerde sivil mimarlık örneği yapıların da aile pansiyonculuğu veya bu ölçeklere uygun işletmelerle turizme hizmet vermelerine özel bir önem ve ivedilik verilmeli, bu süreci başlatacak ve hızlandıracak teşvikler ve kolaylaştırıcı önlemler getirilmelidir.

Yaz aylarında ikinci konut olarak kullanılan yazlık evlerin turizme kazandırılması bir proje olarak ele alınmalıdır.(Ayrıntılı bilgi için bknz. Şekil-1-).

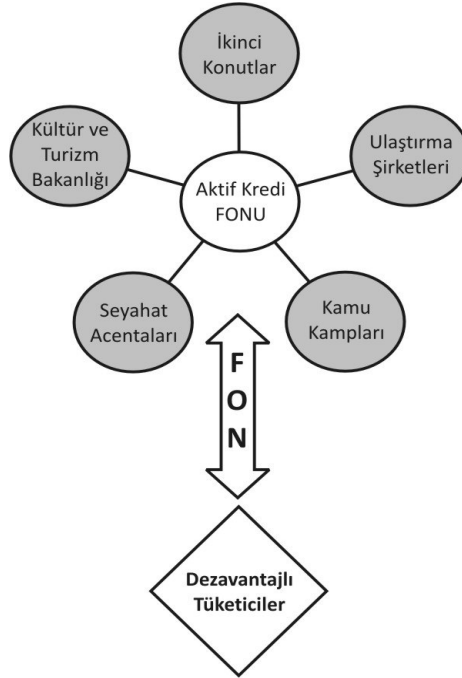

Şekil 1. İkinci Konutların Turizme Kazandırılması ve İlgili Sektör Paydaşları Arasındaki Döngü

Türkiye'de iç turizmin geliştirilmesi ile ilgili proje, öneri ve stratejiler ise şunlardır;

- Yılın belirli aylarında özellikle Akdeniz Bölgesi'ndeki toplam yatak kapasitesinin iç turizme yönelik sembolik ücretlerle kullanılmasını sağlanmalıdır.

- Ülkemizde iç turizm hareketliliği ve potansiyeline ilişkin kamu ve özel sektör işbirliği ile araştırma ve geliştirme çalışmaları başlatılmalıdır.
- Kıyı bölgelerinde özellikle turistik yörelerde yaşanan ikinci konut (yazlık) cazibesini kaldırmak için yerel yönetimlerin bu alandaki yetkilerinin sınırlandırılması ve yeni yapılacak ikinci konut yapılaşmalarına ruhsat verilmemesi gerçeği benimsenmelidir.
- Halkın iç turizme katılımının özendirilmesi, turizm bilincinin oluşturulması ve tatil alışkanlıklarının kazandırılması amacıyla ilgili kamu ve özel sektör kuruluşları arasında işbirliğinin oluşturulması gerekmektedir.
- Ülkemiz eğitim, gelir ve demografik yapısı göz önünde tutularak, değişik gelir gruplarına (gençlik, mavi yakalı, beyaz yakalı, emekli vb.) yönelik tatil ve seyahat programları geliştirilmesi ve bunun kalıcı olması için istikrarlı fiyat politikaları oluşturulması şarttır.
- İç turizmden başta dezavantajlı gruplar (özürlüler, düşük gelirliler, gençler, kadınlar, v.b.) ve genç nüfusun daha fazla yararlanmasına yönelik çeşitli sosyal turizm projeleri kamu ve özel sektör işbirliği ile geliştirilmelidir. İç turizmin yönetimi ve yönlendirilmesinde kamunun etkinliğinin artırılması için iç turizm pazarının araştırılması ve değerlendirilmesine yönelik Kültür ve Turizm Bakanlığı bünyesinde İç Turizm Araştırma Birimi kurulmalıdır (Ayrıntılı bilgi için bkz. Şekil-2-)

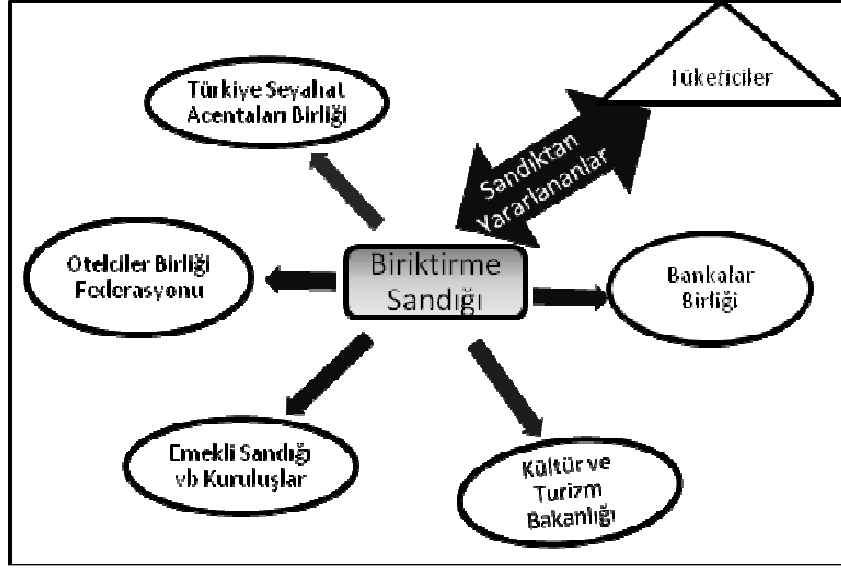

Şekil 2. Aktif Turizm Hareketlilik Fonu Model Önerisi

Organize iç turizm hareketlerinin gelişmesinde en önemli sorunlardan biri olan ulaşımda kara, hava ve deniz yolu ulaşım kanallarındaki fiyat ve rezervasyon sistemlerinin ülke ve bölge gerçekleri doğrultusunda oluşturulması zorunluluğudur. Bunun için;

- Eğitim, kamu ve özel sektör kurumlarında tatil dönemlerinin yeniden yapılandırılarak özellikle eğitim kurumlarının yarıyıl ve yaz tatillerinin bölgesel ve mevsimsel özelliklere göre yeniden düzenlenmesi gerekmektedir.

- İlk ve orta dereceli okullarda ve üniversitelerde iç turizmi tanıtan ve özendirilen eğitim müfredatı oluşturulması daha çok gencin iç turizme katılmasını sağlayacaktır. İç turizmin önemli aktörlerinden biri olan Üniversite gençliği hedef kitle olarak belirlenmeli ve bu gruplara yönelik aktiviteler (öğrenci ve çalışma kampları, yöresel gençlik festivalleri vb) hayata geçirilmelidir.
- İç turizmde organize turizm hareketlerine katılımı arttırmak amacıyla iç turizm pazarı gelişmiş ülkelerdeki gibi maaşa endeksli özel ve düşük faizli “tüketici tatil kredileri” önerdiğimiz model çerçevesinde hayata geçirilmelidir (Ayrıntılı bilgi için bkz. Şekil-3-)

Şekil 3. Biriktirme Sandığı Model Önerisi

- İç turizm pazarına yönelik paket turlar sunan seyahat acentalarının desteklenmesi şarttır. Erken rezervasyon promosyonları iç turizmde daha yaygın bir şekilde kullanılmalıdır.
- Televizyon programlarında daha çok iç turizm olanakları ve aktiviteleri kullanılmalı, ön plana çıkartılmalı hatta özendirilmelidir. Veya tamamen turizm programları ve aktivitelerini yayımlayan bir TV kanalı oluşturulmalıdır.
- Seyahat acentalarını bir meslek disiplini içine almak özdenetim yapabilen bir yapıya kavuşturmak üzere, “Türkiye Seyahat Acentaları ve Seyahat Acentaları Birliği Yasası” günün koşullarına uygun hale getirilmelidir.
- Uluslararası pazarda rekabet gücüne sahip bir yapı oluşturmak amacıyla “Turistik Otelciler ve Turizm İşletmecileri Birliği” kanunu çalışmaları vakit geçirilmeden hayata geçirilmelidir.
- Mahalli kaynakların daha verimli kullanılması, meslek üyeleri arasında işbirliği ve özdenetimin sağlanması amacıyla “Pansiyon İşletmeleri ve Türkiye Pansiyon İşletmecileri Birliği” kanunu tasarısı çalışmaları tamamlanmalıdır.

Sonuç olarak; her ülkede iç turizm; ulusal gelirin yeniden bölüşülmesini sağlayarak ulusal ekonominin daha dengeli bir duruma gelmesine katkıda bulunur. İç turizm, kamu bilincini de yükseltir ve ülkenin genel ekonomisi için elverişli olan etkinliklerin gelişmesini sağlar. Bir ülkenin turizm gelişme sürecinde sadece dış

turizme bağımlı kalmaması pek çok ekonomist tarafından önerilmektedir. Her ekonomik faaliyette olduğu gibi turizmde de kendi iç dinamiğine dayanmayan bir gelişmenin sağlıklı olmayacağı bilinmelidir.

İç turizm akımları endüstrinin gelişme dinamiğini oluşturur. Ülke içinde vatandaşlarına tatil olanağı sunmayan, tatil gereksinimini karşılamayan ülkelerin turizmde başarılı olmaları beklenemez. İç turizm talebinin varlığı potansiyeli ve talebin gerçekleşmesi turizm endüstrisinin yabancı pazarlara ve firmalara olan bağımlılığını azaltır. Turizm endüstrisinin sağlıklı gelişimi ve bağımsızlığı için güvence sağlar. Türkiye turizmi ise; yabancı turizm pazarları hedeflenerek geliştirilmektedir. İç dinamikten yoksun bir turizm endüstrisi yabancıların denetimine girer. Yerli seyahat acentalarının orta büyüklükteki ve küçük konaklama birimlerinin verimliliği varlıklarını sürdürebilmeleri iç turizm talebine dayanır.

KAYNAKÇA

- Aşık, N. (1996), Ayvalık yöresindeki turizm işletmelerinin işletmecilik sorunları (anket uygulaması). *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.
- Balıkesir yöresinde yerli turist profili araştırması, (2004) Balıkesir Üniversitesi, Bilimsel Araştırma Projeleri Birimi, Balıkesir.
- Bayer, Z. (1992). *Turizme Giriş*, İşletme İktisadi Enstitüsü, İstanbul: Yayın No:146
- Gökdeniz,A. ve Dinç, Y. (2004).Tur operatörlerinin bölgesel turizm pazarlarındaki yöre esnafına etkisi ve örnek bir araştırma, *Pazarlama Dünyası Dergisi* , Mart-Nisan sayısı, Ankara, 9-21
- Kozak, M.(1994). İç Turizm hareketleri ve Geliştirilmesi İçin Çözüm Önerileri, *Turizm Yıllığı*, 31-39.
- Özdemir, P. (1999). Türkiye’de iç turizm, *DEÜ İ.İ.B.F Dergisi*, Cilt: 14, Sayı: 2, 18-26
- Yarcan, Ş. (1994). *Turizm Endüstrisinin Yapısı*, İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Matbaası.
- Yaşar, İ. (1996). İç turizmin geliştirilmesine yönelik Ayvalık yöresinde bir uygulama, *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.
- www.ayvalik.gov.tr
- www.tursab.org.tr
- www.kultur.gov.tr/TR/dosyagoster.aspx?DIL=1&BELGEANAH=185011&DOSYA ISIM sonucbildirgesi.doc (2007), Türkiye Turizm Stratejisi (2023), Kültür ve Turizm Bakanlığı-Ankara.

Yrd. Doç. Dr. Ayhan GÖKDENİZ

1963 Bartın doğumlu olup, 1987 Uludağ Üniversitesi Balıkesir Turizm İşletmeciliği ve otelcilik Yüksekokulu'ndan mezun olmuştur. 1991'de Uludağ Üniversitesi'nde Yüksek Lisansını, 1995 yılında Balıkesir Üniversitesi'nde Doktorasını tamamlamış ve 1996 yılında Yardımcı Doçent kadrosuna atanmıştır. 1997 yılında Ahmet Yesevi Uluslararası Türk Kazak Üniversitesi'nde 1 yılına misafir Öğretim Üyesi, Turizm İşletmeciliği Bölüm Başkanlığı ve Uygulama Otel Müdürlüğü görevlerinde bulunmuştur. 2000-2003 yılları arasında; Balıkesir Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu'nun Müdürlüğü'nü yapmıştır. Turizm sektöründe değişik işletmelerde üst düzey yöneticilik görevlerinde bulunmuştur. Turizm Bakanlığı, Türsab, Avrupa Birliği, Tika ve Dünya Bankası ve benzeri kurumlarının çeşitli projelerinde görev almıştır. Ulusal ve uluslararası çeşitli turizm ve dergi ve gazetelerinde birçok makalesi ve bildirisi yayımlanmıştır. "Konaklama İşletmelerinde Önbüro Uygulamaları ve Yönetimi" ve "Boş Zaman &Rekreasyon Yönetimi ve Örnek Animasyon Uygulamaları" kitapları vardır. Evli ve bir çocuk babası olup, İngilizce bilmektedir. Akdeniz Üniversitesi Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulunda 2004-2007 yılları arasında Öğretim Üyesi olarak görev yapan GÖKDENİZ, Mart 2007'den itibaren Balıkesir Üniversitesi Ayvalık Meslek Yüksekokulu'nda göreve başlamış ve 09.10.2007 tarihinde Müdürlük görevine atanmıştır.

BAÜ
SBED
12 (22)

231

Yrd. Doç. Dr. Yakup DİNÇ

1968 Konya doğumlu olup, 1992 yılında Uludağ Üniversitesi, Balıkesir Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulundan mezun olmuştur. 1999'da Balıkesir Üniversitesinde yüksek lisansını, 2002 yılında da Balıkesir Üniversitesinde doktorasını tamamlamış ve 2002 yılında Yardımcı Doçent kadrosuna atanmıştır. Turizm sektöründe değişik işletmelerde üst düzey yöneticilik görevlerinde bulunmuştur. Turizm Bakanlığı, Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) ve Dünya Bankası gibi kuruluşların çeşitli projelerinde görev almıştır. Çeşitli turizm ve dergi ve gazetelerinde birçok makalesi ve bildirisi yayımlanmıştır. "Konaklama İşletmelerinde Önbüro Uygulamaları ve Yönetimi", "Boş Zaman &Rekreasyon Yönetimi ve Örnek Animasyon Uygulamaları" adlı kitapları ve, "Turistik Ürün Uygulamaları" kitabında bölüm yazarlığı vardır. Evli, iki çocuk sahibi olup, Fransızca bilmektedir.

Yrd. Doç. Dr. Nuran AKŞİT AŞIK

Alanya'da doğdu. 1993 yılında Uludağ Üniversitesi Balıkesir Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu'ndan mezun oldu. 1996 yılında Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde "Ayvalık Yöresindeki Turizm İşletmelerinin Sorunları ve Bir Uygulama" tezi ile yüksek lisansını tamamladı. 2001 yılında Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nden "Havayolu Ulaştırmasında Entegrasyon Eğilimleri ve Türk Hava Yollarının Rekabet Gücünü Arttırıcı Önlemler" konulu tez ile doktora derecesini aldı. Halen 2002 yılında Yrd.Doç.Dr. olarak atandığı Ayvalık Meslek Yüksekokulu'ndaki görevine devam etmektedir.

Öğr. Gör. Levent MÜNGER

1970 İstanbul doğumlu olup, 1993 yılında Anadolu Üniversitesi İ.İ.B.F İktisat programından mezun olmuştur. 1994 yılında Balıkesir Üniversitesi Ayvalık Meslek Yüksekokuluna Öğretim Görevlisi olarak atanmıştır. 1999'da Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Anabilim Dalında yüksek lisansını tamamlamıştır. Turizm sektöründe yöneticilik görevlerinde bulunmuştur. Halen Ayvalık Meslek Yüksekokulunda öğretim görevlisi ve müdür yardımcısı olarak görev yapmaktadır. Evli ve 1 çocuk babasıdır.

Öğr. Gör. Hayri TAŞKIR

01.03.1972 Ankara doğumlu olup, 1996 yılında Kütahya Dumlupınar Üniversitesi İİBF işletme bölümünden mezun olmuştur. 2000 yılında Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Muhasebe-Finansman Anabilim Dalında yüksek lisansını tamamlamıştır. 1996-2004 yılları arasında Meksa Vakfı, Türkiye Yüksek İhtisas Hastanesi, Ankara Eğitim ve Araştırma Hastanesi ve özel sektörde çalışmıştır. 2004 yılından bu yana Balıkesir Üniversitesi Ayvalık Meslek Yüksekokulunda Öğretim görevlisi olarak çalışmaktadır.

Balıkesir
Üniversitesi Sosyal
Bilimler Enstitüsü
Dergisi
Cilt 12 Sayı 22
Aralık 2009
ss.216-231